

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Katedra divadelní vědy

Oponentský posudek bakalářské diplomové práce Rachel Duchkové *Podoby dramatisací vybraných děl Terryho Pratchetta v českém divadelním prostoru*

Oponent: doc. Mgr. Martin Pšenička, Ph.D.

Z bakalářské práce Rachel Duchkové nejsem příliš moudrý, připomíná mi bizoní skok (buffalo jump), které využívaly některé severoamerické původní národy k lovu nebohých buvolů. Nechci tím v žádném případě říct, že ze mě práce činí loveného buvola, spíše mluvím o tektonice či reliéfu práce. Práci uvádí autorka poměrně slušnou teoretickou částí, ve které se pokouší shrnout současný stav uvažování o tématu adaptace a dramatisace. Sahá po českých i zahraničních autorkách a autorech, kteří se tématu věnovali nebo věnují (Šulajová, Hutcheon, Merenus). Výčet není úplný, ale pro její práci, která by se i podle názvu měla věnovat podobám dramatisací prozaických děl pro jeviště, by mohl být dostačující. Jde navíc o relativně běžný akademický rituál, který se objevuje u autorů, kteří aspirují i na vyšší akademické tituly, než je bakalářský. Autorka na něm přesvědčivě prokazuje metodologickou jistotu, která se pevně a pečlivě drží patřičného úzu akademického psaní. Duchkové psaný projev nadto působí velmi rigorózně, navozuje dojem bezpečné, suverénní orientace v problematice, a to i tehdy, kdy dochází ke zřejmým, leckdy dávno objeveným pravdám o překladu, převodu, interpretaci apod. Bezpečně se tím pádem může cítit i čtenář, jakkoli mu nemusí být místy urputný, mírně nadutý, chtělo by se říct pseudovědecký styl Duchkové příjemný. Dokonce bych dle zvolené dikce očekával nové objevy, nová zjištění, která by se mohla později protínat s autorčinou analýzou zvoleného materiálu. Očekávání se ale nenaplnují.

V polovině práce totiž přichází náhlý zlom (jump, cliff), jímž se hladce a relativně slibně rozvíjející terén práce proměňuje ve strž, jíž se čtenář řítí střemhlav kamsi, aniž by byl schopný nebo chtěl ono kamsi identifikovat. A tady se vlastně stávám buvolem, který, třebaže nejspíš neměl být loven, strmě padá, nikoli však volným pádem, ale pádem řádně krkolomným. A protože je to pád dosti dlouhý (půlku práce padat kamsi není příliš příjemné), stačím se pouze průběžně sám sebe ptát, oč tu běží. A otázky jsou to takové: o co tu jde? co se přihodilo? proč kamsi padám? Vždyť práce, její bezpečný úvodní terén, slibovala cosi, co by

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Katedra divadelní vědy

nemělo končit tímto chaosem. Je to podivná hra se čtenářovou trpělivostí, která se ale pomalu tenčí. Totiž: proč Duchková pojmenovává své dvě dílčí podkapitoly praktické části rozbořem nebo dokonce komparativní analýzou, opravdu dosud netuším. Vím jen, že ničeho takového jsem si při pádu nevšiml (tam bych totiž přestal padat, a to se nestalo). Namísto rozborů Duchková předkládá jakýsi rozložitý a těžko čitelný destilát (mikrosynopse) uzlových bodů (jak píše událostí) z prozaického díla na jedné a z dramatisace na druhé straně. Výpověď takového postupu bez dalšího rozpracování je naprosto nulová, matoucí, těžko srozumitelná. Je naprosto k ničemu, tedy jinak – je to možný pracovní materiál pro další rozpracování, mapa vztahů, která může posloužit k slibovanému rozboru. Ale rozbořem není a nemůže ho nahradit.

Duchková svou druhou částí nezničila pouze čtenáře (buffalo jump je jednou buffalo jump), ale především celou práci, kterou měla dobře nastavenou. Vůbec nedělá to, co slibuje názvem práce, co slibuje průběžně svým úvodem, co slibuje pojmy rozbor nebo komparativní analýza a co slibuje nastaveným stylem a tónem. Toto elementární znevážení svého úsilí brání pečlivější kritice – např. bavit se v daném kontextu o tom, že by bylo vhodné se při adaptaci podívat i na anglický originál a jeho překlad do češtiny, je mimo rámec. Nazvat literární předlohu pramenem je rovněž krajně nepřesné. A takto by bylo možné pokračovat. A proto se opakovaně ptám, kde se stala chyba?

Bylo by nejlepší práci vzít, vyjít z její první části a kompletně přepracovat část druhou, zapomenout na ni. Je také možné vzít práci jako dva pokusy, z nichž první vyšel vzhledem ke stupni studia velmi dobře, druhý pak skončil jako nedostatečný. Pak by bylo možné uvažovat o tom, že by tato práce byla obhajitelná a hodnocená známkou dobře. Přikláním se k této variantě, práci – stále padaje – doporučuji k obhajobě, navrhuji známku dobře, ale rád uslyším, proč jsem se stal součástí podivného experimentu, který revitalizoval mou vzpomínku na Head-Smashed-In Buffalo Jump.

V Horoměřicích 30. srpna 2021

Martin Pšenička